

Utbildningsförvaltningen
Tjänsteskrivelse till utbildningsnämnden

Datum:
2022-05-16

Diarienummer:
UBN-2021-08060

Handläggare:
Ida Väisänen

Yttrande gällande överklagande av pedagogiska ersättningar 2022

Förslag till beslut

Utbildningsnämnden beslutar

1. **att** lämna svar enligt bilagt förslag till förvaltningsrätten i mål nr. 8134-21 om ersättningar för pedagogisk verksamhet 2022.

Ärendet

Utbildningsnämndens beslut den 17 november 2021 om ersättningar för pedagogisk verksamhet 2022 har överklagats. Beslutet har överklagats enligt bestämmelserna om laglighetsprövning i kommunallagen (2017:725).

Utbildningsnämnden har tidigare yttrat sig över överklagandet och har nu getts möjlighet att yttra sig över ytterligare handlingar som klaganden inkommit med i målet. Sammanfattningsvis föreslås i bilaga ett svar till förvaltningsrätten.

Beredning

Ärendet har beretts i samarbete mellan utbildningsförvaltningen och juridiska enheten.

Förslaget har inga konsekvenser sett ur barn-, jämställdhets- eller näringslivsperspektivet.

Föredragning

Uppsala kommun har tidigare yttra sig över överklagandet vid nämndens sammanträde den 24 mars 2022, § 21 *Överklagande av utbildningsnämndens beslut om ersättning för pedagogisk verksamhet 2022*.

Uppsala kommun har getts möjlighet att yttra sig över nytillkomna handlingar från klaganden i rubricerat mål. Klaganden har utvecklat sina grunder avseende överklagandet och sammanfattat dessa i sex punkter. Uppsala kommun tar utgångspunkt i nyss nämnda sammanfattning för att bemöta det som framförts av klaganden.

De punkter som behandlas i yttrandet är följande:

1. Begreppet motsvarande verksamhet
2. Fråga om olika uppdrag för respektive stadium
3. Redovisning av beräkning
4. Har utrustning räknats in i lokalkostnaderna?
5. Frågan om detaljreglering
6. Uppsala kommuns funktionsprogram

Ekonomiska konsekvenser

Ej aktuellt.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad 16 maj 2022
- Bilaga 1, Förslag till yttrande till förvaltningsrätten i mål nr. 8134-21
- Bilaga 2, Handlingar från klaganden

Utbildningsförvaltningen

Susana Olsson Casas
Utbildningsdirektör

Utbildningsnämnden
YttrandeFörvaltningsrätten i Uppsala
forvaltningsratteni uppsala@dom.seHandläggare:
Gustaf Wall, Hanna Asp

Yttrande i mål nr 8134-21

Uppsala kommun har getts möjlighet att yttra sig över nytilkomna handlingar från klaganden i rubricerat mål. Klaganden har utvecklat sina grunder avseende överklagandet och sammanfattat dessa i sex punkter. Uppsala kommun tar utgångspunkt i nyss nämnda sammanfattning för att bemöta det som framförts av klaganden.

1. Begreppet motsvarande verksamhet

Uppsala kommun menar att 14 kap. 6 § skolförordningen inte innehåller någon uttrycklig hänvisning till 14 kap. 1 § skolförordningen så som klaganden gör gällande. Hade lagstiftaren tydligt velat ange att det är skolform som avses med rekvisitet motsvarande verksamhet hade rekvisitet skolform använts i 14 kap. 6 skolförordningen. Det är kommunens uppfattning att förordningstextens lydelse inte utgör hinder mot att tolka genomsnittskostnad som kostnader för skilda stadier inom grundskolan. Inte heller innehåller förarbetena någon tydlig hänvisning till att med uttrycket ”genomsnittliga lokalkostnad [...] i motsvarande verksamhet” avses den genomsnittliga lokalkostnaden för skolformen som sådan.

2. Fråga om olika uppdrag

Klaganden framhåller att varken skollagen, skolförordningen eller förarbetena innehåller bestämmelser om olika uppdrag för olika årskurser med avseende på lokalkostnader. Som tidigare framgått anser Uppsala kommun att beräkningen av lokalkostnader inte strider mot lag eller förordning då den motsvarar hemkommunens genomsnittliga lokalkostnad för aktuell verksamhet. Beräkningen utgör ett genomsnitt av hemkommunens lokalkostnader för barn och elev i motsvarande verksamhet vilket i detta fall avser den verksamhet som bedrivs inom grundskolans olika stadier.

Det som i sammanhanget återigen är värt att betona är den så kallade likabehandlingsprincipen, vilken innebär att grundbeloppet ska bestämmas efter *samma grunder* som hemkommunen tillämpar vid fördelning av resurser till den egna grundskolan.

3. Redovisning av beräkning

Klaganden har gjort gällande att kommunen inte redovisat hur beräkningen av lokaler gjorts och att kommunen hänvisat till faktiska lokalnyttjandet som är en term som inte finns i lagen, förordningen eller förarbetena. Enligt kommunen är detta sådana omständigheter som klaganden framfört först efter klagotidens utgång och därför inte ska prövas av domstolen (se 13 kap. 7 § kommunallagen).

För det fall domstolen ändå finner att detta är en precisering av tidigare redovisade omständigheter vill kommunen framhålla att tiden som lokalen nyttjas inte är en faktor vid fördelningen av kostnaderna. Skoldagens längd spelar med andra ord inte någon roll i sammanhanget. Det faktiska nyttjandet baserar sig på antalet nyttjade kvadratmeter inom respektive stadium. Påståendet om att faktiskt lokalnyttjande grundar sig på hur många timmar eleverna är i skolan stämmer således inte.

4. Har utrustning räknats in i lokalkostnaderna?

Klaganden har gjort gällande att utrustningen i specialsalar är undervisningsmaterial som inte ska ingå i lokalkostnaden utan återspeglas i andra poster. Enligt kommunen är detta sådana omständigheter som klaganden framfört först efter klagotidens utgång och därför inte ska prövas av domstolen.

För det fall domstolen ändå finner att detta är en precisering av tidigare redovisade omständigheter vill kommunen framhålla följande.

I beräkningen av lokalkostnaderna ingår ingenting som kan klassas som lärverktyg. De specialsalar som tillkommer allteftersom inom grundskolan behöver utformas på olika sätt. De behöver också vara större till ytan än allmänna lärosalar och förses med kompletterande grupprum och förråd.

Specialsalar behöver extra vatten och avlopp, extra ventilation, extra ljudisolering m.m. Ju äldre elever desto mer avancerade specialsalar behövs. Specialutformningen gör salarna betydligt dyrare i produktionskostnad än allmänna lärosalar. Dessutom är städ- och underhållskostnaderna högre.

5. Frågan om detaljreglering

Att fördela resurser till fristående skolor utifrån skollagens och skolförordningens bestämmelser medför inte att kommunen detaljreglerar de fristående skolornas verksamhet. För grundskolans räkning följer exempelvis av 10 kap. 38 § skollagen att grundbeloppet ska bestämmas efter samma grunder som hemkommunen tillämpar vid fördelning av resurser till den egna grundskolan. Kommunens resursfördelning överensstämmer med principen om likabehandling och är inte ett utslag av någon detaljreglering av de fristående skolorna.

6. Uppsala kommuns funktionsprogram

Klaganden hänvisar till Uppsala kommuns funktionsprogram som klaganden menar visar på ett lika stort behov av lokaler för samtliga elever och gör därför gällande att beslutet om fördelning saknar grund. Enligt kommunen är detta sådana omständigheter som klaganden framfört först efter klagotidens utgång och därför inte ska prövas av domstolen.

För det fall domstolen ändå finner att detta är en precisering av tidigare redovisade omständigheter vill kommunen framhålla följande.

Lokalkostnaderna är inte beräknade utifrån funktionsprogrammet. Uppsala kommun har genom åren haft olika lokalprogram eller funktionsprogram när man har beställt skolor. Ingen skola har ännu byggts enligt det senaste funktionsprogrammet. Alla tidigare skolor har byggts med större ytor för de äldre eleverna än för de yngre eleverna.

För utbildningsnämnden

Jennie Claesson
Ordförande

Susana Nordström
Nämndsekreterare

Uppsala kommun

UBN-2021-06516

Parter: Cecilia Wallgren Forss ./ Uppsala kommun
Målet gäller: laglighetsprövning enligt kommunallagen

Domstolen har fått in handlingar i målet. Handlingarna följer med detta brev.

Vill ni lämna ett yttrande?

Ni får nu tillfälle att yttra er över det som står i handlingarna. Vill ni göra det ska yttrandet vara skriftligt och komma in till domstolen **senast den 5 maj 2022**.

När ni skickar in yttrandet

Uppge namn, målnummer 8134-21 och mobilnummer eller annat telefonnummer ni kan nås på. Lämna också e-postadress, så att vi kan skicka handlingar i målet via e-post.

Skicka gärna in handlingar med e-post, helst i PDF-format. De behöver då inte lämnas på annat sätt. För högre säkerhet än vanlig e-post, använd www.domstol.se/kontaktformular. För handlingar som ska signeras, använd istället www.domstol.se/digitalhandling.

Har ni frågor?

På webbplatsen finns information om domstolen och om handläggningen. Kontakta oss gärna vid frågor – ni når oss enklast per telefon .

Lisa Söderman

Bifogade handlingar: aktbilaga 16 (mål 8134-21)

Sida 1 (av 1)

Om domstolens behandling av personuppgifter, se www.domstol.se/personuppgifter. Kontakta oss för information på annat sätt.

Besöksadress
Smedsgränd 22
Telefon
018-431 63 00

Öppettider
måndag–fredag
08:00–15:00

Postadress
Box 1853
751 48 Uppsala

E-post
forvaltningsratteni uppsala@dom.se
Webbplats
www.forvaltningsratteni uppsala.domstol.se

Inlämnat av Cecilia Forss 480908-9388

Tel: 076 100 74 90

e-post: forss@telia.com

FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I UPPSALA

INKOM: 2022-04-16
MÅLNR: 8134-21
AKTBIL: 16

Sammanfattning

Lokalersättningen enligt skollagen och skolförordningen skall beräknas genom att grundskolans samlade lokalkostnader divideras med antalet elever.

- Uttrycket "motsvarande verksamhet" i skolförordningen 14 kap 6§ hänvisar till inledningsparagrafen, 14 kap 1 §. Det är tydligt att fördelningen av "motsvarande verksamhet" är förskola, förskoleklass, grundskola, grundsärskola och fritidshem samt pedagogisk omsorg. Uttrycket "motsvarande verksamhet" används inte för att definiera grundskolans olika stadier.
- Varken skollagen, skolförordningen, propositionen eller SOU 2008: innehåller bestämmelser om olika uppdrag för de olika årskurserna vad gäller lokalkostnader, än mindre att det skulle leda till mindre behov för de yngsta eleverna.
- Kommunen har inte redovisat hur beräkningen av lokaler gjorts utan hänvisar bara till faktiskt lokalnyttjande, vilket inte definierats. Termen "faktiskt lokalutnyttjande" finns varken i lagen, förordningen eller förarbetena.
- Kommunen uppger att utrustning räknats i lokalkostnaden vilket vi hävdar strider mot skollagen/-förordningen. Utrustningen som är dyrbar ingår i lärverktyg.
- Kommunen skall inte detaljreglera fristående skolors verksamhet vilket sker om man bestämmer vilka årskurser som skall få extra medelstildelning till skollokaler. Vitsen med skollagen och skolförordningen är att inte detaljreglera.
- Uppsala kommuns funktionsprogram visar på ett lika stort behov av lokaler för samtliga elever i förskoleklass till årskurs nio. Utbildningsnämndens beslut om fördelning saknar alltså grund.

SOU 2008/09:171

Uppsala kommun hänvisar till propositionen 2008/09:171 s 41punkt 6.3.7 Lokalkostnader. Det finns dock en överordnad skrivning på sidan 31 punkt 6.3

Grundbelopp, regeringens förslag ”/.../ Grundbeloppet ska innefatta ersättning för undervisning eller pedagogisk verksamhet, utrustning och läromedel, elevvård och hälsovård, måltider, administration, mervärdesskatt samt lokalkostnader. Regeringen får meddela ytterligare föreskrifter om bestämmandet av grundbeloppet.”

Sista meningen har fått ytterligare föreskrifter och måste gälla framför propositionen.

Skolförordningen 14 kap 1 och 6 §§

Skolförordningen 14 kap 6 §, särskilt om ersättning för lokalkostnader skall inte tolkas så som kommunen gör.

Uttrycket ”motsvarande verksamhet” hänvisar till inledningsparagrafen, 14 kap 1 §. Det är tydligt att fördelningen av ”motsvarande verksamhet” är förskola, förskoleklass, grundskola, grundsärskola och fritidshem samt pedagogisk omsorg. Den hänvisar inte till låg-, mellan- och högstadium.

Ur Skolförordningen:

14 kap. Bidrag till enskilda huvudmän

Fastställande av bidrag per kalenderår

1 § Ett bidrag till enskilda huvudmän för förskola, förskoleklass, grundskola, grundsärskola och fritidshem samt pedagogisk omsorg som erbjuds i stället för förskola eller fritidshem ska fastställas per kalenderår.

....

Särskilt om ersättning för lokalkostnader

6 § Ersättning för lokalkostnader enligt 4 § 7 ska motsvara hemkommunens genomsnittliga lokalkostnad per barn eller elev i motsvarande verksamhet.

Denna särskilda paragraf om ersättning för lokalkostnader har tillkommit därför att bidraget inte skall räknas på samma sätt som de övriga driftskostnadsposterna.

Varken skollagen eller skolförordningen innehåller bestämmelser om olika uppdrag för de olika årskurserna vad gäller lokalkostnader. Kommunen uttrycker igen en åsikt om hur den skulle vilja att lagen var skriven.

Motsvarande verksamhet?

Är det fritt för kommuner att definiera begreppet motsvarande verksamhet? Uppsala kommun har valt de olika stadierna. Då borde det gå lika bra att välja även andra skiljelinjer till exempel varje årskurs. De flesta skolorna blandar årskurser från flera stadier och då skulle man kunna plocka ihop olika kombinationer som passar varje enskild skola.

För att få plats med yngre elever började kommunen för många år sedan att lokalisera åk 6 tillsammans med högstadiet (då jag var skolpolitiker). Kan då åk 6-9 vara en motsvarande verksamhet? Det är ju vanligt att fristående skolor har just åk 6-9.

Jag har inte lyckats hitta något stöd för annat än att motsvarande verksamhet (före gymnasium) är förskola, förskoleklass, grundskola, grundsärskola och fritidshem samt pedagogisk omsorg (skolförordningen 14 kap 1 §).

Såvitt jag kan hitta har inga kammarrättsdomar behandlat ”motsvarande verksamhet” som något annat än skolformen. I KJO 3258-16 till exempel behandlas visserligen genomsnittlig kostnad av andra skäl, men vid kontroll ser man att den aktuella kommunen, Jönköping, har samma lokalersättning till alla årskurserna 1-9.

Kommunen skall kunna redovisa hur bidraget beräknats

Enligt skolförordningen (2011:185) 14 kap. 10 § skrivs det att ”en kommun /.../ ska för den enskilda huvudmannen kunna redovisa **hur** bidraget har beräknats”

Uppsala kommun har i beslut och vid träffar inte redovisat **hur** bidraget har beräknats. Man skriver om ”faktiskt lokalnyttjande” men definierar inte vad som menas med det. Vi har verkligen försökt få uppgift om detta men förgäves. Liksom förra året hänvisar vi till den enda informationen vi har - enligt enskilda nämndledamöter baseras lokalutnyttjandet på elevernas antal timmar i skolan.

Kommunen ”anser” också att uppdraget skiljer sig mellan årskurserna och att årskurs 1-9 inte därför bör ses som en och samma verksamhet. Den skriver vidare de äldre årskurserna har större behov av specialanpassade lokaler och utrustning och detta skall återspeglas i grundbeloppet. Dessa åsikter har inte grund i skollagen eller i skolförordningen, inte heller i kommunens eget funktionsprogram.

Kommunen uppger att utrustningen räknats med men den skall inte ingå i lokalkostnaden utan återspeglas i andra poster enligt skolförordningen 14 kap 4§. Utrustningen i specialsalarerna är undervisningsmaterial. I skolförordningen anges tydligt att maskiner som används i undervisningen är lärverktyg, 14 kap 4 § pkt 2.

När det i förordningen/lagen står att fördelning skall ske enligt samma grunder som för den kommunala skolan, menas inte att man får fördela efter andra principer än dem som rymms inom skollagen/-förordningen.

Lokalkostnadsersättningen till elever i lågstadiet är sedan år 2021 45 procent lägre än lokalersättningen till elever i högstadiet. Några justeringar inför 2022 för lokalförändringar eller faktiskt lokalutnyttjande har tydligen inte skett eftersom alla ersättningar höjts lika mycket.

Timplanen garanterar elever ett visst antal lektionstimmar. Lågstadiets timantal utgör 77% av högstadiets timmar och 82% av mellanstadiets timmar. Lokalersättningen från Uppsala kommun uppgår dock endast till 55% respektive 60%. Ryktet om antalet timmar i skolan kan eventuellt delvis men inte helt förklara skillnaderna. Återstår att se om kommunens svar om speciallokaler förklarar skillnaden.

Uppsala kommuns ersättning för lokalkostnader till fristående skolor

Kronor per år och elev	Förskoleklass	Åk 1-3	Åk 4-6	Åk 7-9	Fritidshem	Fritids begränsad tid
År 2022	14 327	14 327	23 878	26 265	7 163	3 582
år 2021	13 300	13 300	22 167	24 384	6 650	3 325
år 2020	17 336	19 456	19 456	19 456	6 751	6 751
2021 jämfört m 2020	-23%	-32%	14%	25%	-1%	-51%

Det är svårt att hitta fullständiga uppgifter om kommunala skolors hyror, antalet elever och årskurser, särskilt eftersom kommunen vägrat att lämna ut uppgifter om beräkningarna, men av det som jag hittat går det inte dra någon entydig slutsats om vad lokalerna för varje årskurs eller varje stadium kostar. Spridningen är stor och verkar mer påverkas av hur ny eller gammal skolan är och om den ligger utanför eller inne i staden. Kommunen har som anförts inte gett minsta antydning om hur beräkningen gjorts.

Ytterligare en anledning att lokalersättningen skall beräknas på den genomsnittliga kostnaden per skolform är att det jämnar ut skillnader mellan gamla slitna skolor och modernare sådana. Det är inte helt ovanligt att kommuner bedriver lågstadium i äldre lokaler och ofta utanför centrum som har lägre hyresnivå. Så är det i flera fall i Uppsala.

Med stadiindelad ersättning kan de bli så att ersättningen för stadierna i nyaste skolan får oskäligt stor ersättning i relation till stadierna som finns i de äldsta skolorna. Inte heller skall fristående skolor tvingas in i lokaler som inte möter behoven. Aspekterna behandlas på flera ställen i förarbeten och i kammarrättsdomar och i viss mån i skolförordningen. Detta vill lagstiftarna förhindra.

Skollagen och skolförordningen syftar till utjämning och stabilitet i kostnaderna för lokaler. Om Uppsala kommun har en annan definition på "motsvarande verksamhet" än att grundskolans lokalkostnader skall divideras med antalet elever öppnas möjligheten till nya definitioner som helt kan utestänga start och drift av fristående skolor.

En skola som omfattar alla stadier berörs inte av detta beslut då totalersättningen för lokaler inte minskar, vilket kommunen bekräftat muntligt vid möten med fristående skolor som kommunen anordnat. Precis som kommunen, kan en fristående skola omfördela hyresbidraget så att det täcker totalkostnaden, varför vi inte kan förstå varför de yngsta eleverna skall få starkt försämrade förutsättningar.

Kommuners hyressättning

Många kommuner har bytt modell för hyressättning kraftigt under åren som nya skollagen gällt, exempelvis Lund och Danderyd. Vanliga modeller är internhyra, marknadshyra, funktionshyra och självkostnadshyra. Under mina år i Uppsala kommun provades många hyressättningsmodeller som fördelade hyran olika mellan stadierna, dock före nya skollagens bestämmelser tillämpats. Samma hyreskostnader måste totalt debiteras oberoende av modell. Ny hyresmodell kan ge orimliga kast mellan hyresnivåer för olika elever och skolor varför genomsnittskostnaden för totalen måste vara den enda godtagbara beräkningen. Någon form av stabilitet för fristående skolor måste kunna innefattas i grundbeloppstanken.

Funktionsprogram för grundskolans lokaler i Uppsala kommun", Dnr UBN-2020-07955

"Funktionsprogram för grundskolans lokaler i Uppsala kommun", Dnr UBN-2020-07955 är intressant läsning, särskilt eftersom programmet antogs den 18 november 2020, sex dagar innan det ödesdigra beslutet att dra ned lokalersättningen till lågstadiet med 32% och förskoleklass med 23%. Funktionsprogrammet är detsamma som tillämpas i Stockholms stad varför det måste anses vara en välunderbyggd plan. Programmet bifogas.

Lokalbehovet anges för skolor åk F-6, F-9 samt F-9 utökat högstadium genom tre typexempel på skolor.

Ytbehovet är nästan identiskt för de olika stadierna. I detaljerna kan man se att skillnaderna i lokalbehov för förskoleklass samt för årskurs ett till tre också är nästan desamma.

Ur Funktionsprogram för grundskolans lokaler i Uppsala kommun, Bilaga 1a:

Sammanställning lokalyta

Kvm/ elev	15% kommunikationsyta	20% kommunikationsyta
F-6, 630 elever	10,1 (inkl. idrott: 11,1)	10,5 (inkl. idrott 11,5)
F-9, 900 elever	10,1 (inkl. idrott 11,1)	10,6 (inkl. idrott 11,6)
F-9, 1170 elever	9,9 (inkl. idrott 10,9)	10,3 (inkl. idrott 11,3)

OBS! Min sammanställning av skillnader i lokalbehov mellan åk F-3 och åk 4-6	Kvm per elev
Hemvist för elever åk F-3	5,4
Gemensamma ytor och entréer	0,4
Vindfång F-3	
Skotorg F-3	
Torkrum F-3	
Tvätttrum F-3	
SUMMA SÄRSKILD YTA PER ELEV ÅK F-3	5,8
Hemvist för åk 4-6	4,8
Gemensamma ytor och entréer	0,6
Vindfång 4-6	
Skotorg 4-6	
Specialsalar m m	1,0
Hem- och konsumentkunskapsal	0,6
SUMMA SÄRSKILD YTA PER ELEV ÅK 4-6	5,4

Det är alltså helt i sin ordning att grundskolans totala kostnader skall delas med antalet elever. Behovet av speciallokaler i högstadiet utjämnas av andra behov hos yngre elever. Kostnaden för utrustningen i speciallokalerna hör inte hemma bland lokalkostnaderna då det är utrustning för undervisningen.

De i programmet utpekade skillnaderna mellan förskoleklass, årskurs 1-3 och årskurs 4-6 visar snarare på ett större behov av lokaler för de allra yngsta eleverna. Programmet gör ingen skillnad i behov mellan förskoleklass och lågstadium.

Hemkunskapstimmarna får man tydligen lägga var man vill i årskurserna 1-6, men programmet ser nog behovet av specialsalar först i mellanstadiet. Behovet av specialsalar i högstadiet jämnas ut med andra behov i de lägre årskurserna. Specialsalarna utgör en mycket liten del av lokalbehovet för åk 7-9. I funktionsprogrammet utgör högstadiet specialsalar 4-5% av lokalytan exklusive idrottslokaler. Det finns ingen direktuppgift om idrottslokalerna, som ju ingår i lokalersättningen i fristående skolor, men andelen specialsalar av totalen blir då ännu mindre.

Jag är medveten om att programmet inte tillämpats i alla skolor och att verkligheten kan vara annorlunda. Programmet visar hur olämpligt det är att göra en specificering på stadier på det viset Uppsala kommun gjort då man låser in eventuellt mindre önskvärd planering och tvingar fristående skolor att följa en annan ordning än den önskvärda.

Återigen visar det hur lämpligt det är att tillämpa skollagen och skolförordningen så som de är tänkta - grundskolans totala kostnader divideras med antalet elever.

Faktiskt lokalnyttjande?

Kommunen har som jag skrivit ovan inte redovisat hur kostnaderna har beräknats. Ryktet säger dock att ”faktiskt lokalutnyttjande” grundar sig på hur många timmar eleverna är i skolan. Det är en fördelningsprincip som författarna till skollagen och riksdagsledamöterna säkerligen inte kunde förutse. Ingen skola, inte ens de kommunala, kan hyra skollokaler per timme.

Ett klassrum i samma byggnad kostar lika mycket oberoende av vilken årskurs man går i eller hur länge man vistas i rummet per dag. En skola kan inte hyra ut klassrummen resten av dagen eftersom det finns både lös och fast utrustning och pågående projekt. Kostnader för städning, värme, kapitalkostnader och andra kostnader som skall täckas av ersättningen är inte lägre för de yngre eleverna. Kommunen stänger till exempel inte av värmen varje dag för vissa klassrum och städar inte mindre. Vi vet dock inte hur dessa kostnader är fördelade.

Det är ofrånkomligt att läroplanen omfattar kortare dagar för lågstadieleverna, men undervisning bedrivs fortfarande i klassrum, särskilt för de minsta. Differensen är dock inte så stor som skillnaden i ersättning. Ett klassrum kostar lika mycket oberoende av om det är en lågstadielklass, förskoleklass eller högstadielklass. Skollagen var aldrig tänkt att göra det svårt för förskoleklasser och lågstadielklasser att ha råd med ett klassrum, inte heller att de skall ta av pengarna som är avsedda för undervisning för att betala hyran under timmarna eleverna inte är i klassrummet.

Det finns en gräns för hur många barn som myndigheter tillåter i varje klassrum varför vi inte kan kompensera minskade bidrag med större klasser.

Jag vill också peka på hur svårt det är att fördela kostnaderna per stadium. Det är olika årskullar i skolorna och de skall numera ”betala” olika mycket i hyra enligt utbildningsnämnden, trots att klassrummen är lika stora. Får lågstadieleverna vara lika länge på skolgården eller andra gemensamma utrymmen som de äldre eleverna? Är det skillnad om skolan omfattar åk F-5 eller åk F-9? Resonemangen kan dras hur långt som helst och kan bli helt orealistiska. Vi hävdar att i och med fördelningen som kommunen gjort har alla elever inte fått en likvärdig behandling.

Begreppet ”faktiskt lokalnyttjande” återfinns inte i skollagen eller skolförordningen. I förklaringstexter kan man räkna bort skollokaler som inte utnyttjas till skola, men närmare än så kommer man inte.

Ser man på kraven enligt timplanen är det få ämnen som enbart de äldre eleverna undervisas i. Det är svårt att se att det skulle kunna förklara differensen.

Skolans val skulle kunna påverka lokalbehovet, men skollagen anger att det är huvudmannens eller rektors ansvar. Kommunen skall inte heller här påverka fristående skolor. Fristående skolor måste till exempel kunna ansöka om timplanslös undervisning och då faller hela resonemanget om hur kommunen fördelar eller utrustar lokalerna mellan årskurserna.

Vitsen med reglerna i skollagen och skolförordningen är att inte detaljreglera fristående skolor och det inkluderar användningen av lokalerna, hävdar vi.

Slutsats

Uppsala kommun har ersatt skolorna på samma sätt sedan gällande skollag kom till utan problem fram till och med år 2020. År 2021 dras mattan undan för förberedelseklasser till och med årskurs tre och den har inte lagts tillbaka.

Vi vidhåller våra yrkanden. Uppsala kommun har inte följt skollagen och skolförordningen.

Uppsala den 15 april 2022

A handwritten signature in black ink that reads "Cecilia Forss". The signature is written in a cursive style and is placed on a light yellow rectangular background.

Cecilia Forss

Bilaga: Skolverkets uppgift om timplan

Skolverkets uppgifter om timplan på <https://www.skolverket.se/undervisning/grundskolan/laroplan-och-kursplaner-for-grundskolan/timplan-for-grundskolan>

Nuvarande timplaner gäller tills vidare

Just nu får vi många frågor om timplanerna, om elevens val och språkval. Skolverkets förslag på timplaner bereds inom Regeringskansliet, men kommer inte att träda i kraft till höstterminen 2022. Skolorna behöver därför planera utifrån de timplaner och bestämmelser som gäller nu.

Timplan för grundskolan

Elever som går i grundskolan har rätt till ett minsta antal garanterade undervisningstimmar per stadium. Timplanen beskriver hur undervisningstimmar ska fördelas mellan de olika ämnena.

Den stadiindelade timplanen gäller för alla elever som börjar årskurs 1–9 höstterminen 2021. Antal timmar

Ämne	Lågstadiet	Mellanstadiet	Låg- och mellanstadiet	Högstadiet	Totalt
Bild	50	80		100	230
Engelska	60	220		200	480
Hem- och konsumentkunskap			36	82	118
Idrott och hälsa	140	180		280	600
Matematik	420	410		400	1 230
Musik	70	80		80	230
Naturorienterande ämnen	143	193		264	600
Biologi		55		75	
Fysik		55		75	
Kemi		55		75	
Samhällsorienterande ämnen	200	333		352	885
Geografi		70		75	
Historia		70		75	
Religionskunskap		70		75	
Samhällskunskap		70		75	
Slöjd	50	140		140	330
Svenska eller svenska som andraspråk	680	520		290	1 490
Teknik	47	65		88	200
Språkval		48		272	320
Elevers val					177
Totalt antal garanterade timmar	1 860	2 269	36	2 548	6 890
Därav skolans val					600

Naturorienterande ämnen

När det gäller de naturorienterande ämnena är eleverna i mellanstadiet garanterade minst 55 timmars undervisning i respektive ämne. De resterande 28 timmarna får fördelas fritt mellan de tre ämnena i mellanstadiet. I högstadiet är eleverna garanterade minst 75 timmars undervisning i respektive ämne. De resterande 39 timmarna får fördelas fritt mellan de tre ämnena i högstadiet.

Samhällsorienterande ämnen

När det gäller de samhällsorienterande ämnena är eleverna i mellanstadiet garanterade minst 70 timmars undervisning i respektive ämne. De resterande 53 timmarna får fördelas fritt mellan de fyra ämnena i mellanstadiet. I högstadiet är eleverna garanterade minst 75 timmars undervisning i respektive ämne. De resterande 52 timmarna får fördelas fritt mellan de fyra ämnena i högstadiet.

Skolans val

Vid skolans val får antalet timmar i timplanen per stadium för ett ämne eller en ämnesgrupp minskas med högst 20 procent. Det är däremot inte tillåtet att minska antalet timmar för svenska eller svenska som andraspråk, engelska och matematik.

Bestämmelser om hur undervisningstiden ska fördelas i grundskolan

- Om den totala undervisningstiden 10 kap. 5 § skollagen.
- Om läsåret, hur skolarbetet ska förläggas och schema 3 kap. 2-4 och 6 §§ skolförordningen.
- Om undervisningstid, språkval, elevers val och skolans val 9 kap. 3-9 och 11 §§ skolförordningen.